

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Isagoge Ad Amorem Divinvm

Pennequin, Pierre

Antverpiae, 1661

5. De libertate Spiritus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-47132](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-47132)

ritatem adeo puram in corde suo aluit, retinuitque, ut etiam sui ipsius amorem prorsus amandaret. O nos felices si ad istum gradum provehi liceat!

CAPUT V.

De libertate Spiritus.

POSTquam Abnegatio officio suo perfuncta succulos appetitionum exuberantes refecuit, & mors inde subsecuta suborientes eorum motus si non penitus extinxit, certo tamen modo suppressit, inde animus libertatem respicere incipit: jam enim hostibus amoris divini debellatis, nulla domi timenda amplius seditio; nullus foris tumultus, nulla conspiratio: ubi vel minima insurgit hostilis comminatio, continuo dominator hominis animus imperio suo omnia sedat, & ad obedientiam promptam, constantemque compellit.

Ad hanc libertatem suspirare volebat Pontificem Eugenium S. Bernardus, cum dicebat: O Eugeni, quam bonum est nos hic esse, quam foret melius, si quando tamen toti sequamur, quo ex parte precesimus. Precesimus animo, & ne ipso quidem toto; sed parte, & parte modicâ nimis. Affectus jacet mole corporeâ pragravati, & luto herentibus desideriis: sola interim arida, & tenuis cogitatio prevolat: quid si to-

tam se colligas anima, & reductis affectibus è cunctis locis, quibus captivi tenentur, timendo qua non oportet, amando qua non decet, dolendo vanè, gaudendo vanius, cum his ineat cor à libertate volatum, pulset cum impetu Spiritus, & in pinguedine gratiæ illabatur?

O felicem libertatem, ad quam ut pervenias, tibi rebusque fugientibus moriaris oportet. quod insinuare videtur Seneca, dum suo Lucilio dicit: *Meditare mortem: Epist. 26. Qui hoc dicit, meditari libertatem jubet: qui mori didicit, servire deditic: supra omnem potentiam est; certè extra omnem: quid ad illum carcer, & custodia, & claustra? liberum ostium habet: una est catena, qua nos alligatos tenet, amor vitæ. Qui Rempublicam Romanam à servitute liberarunt, & in libertatem asseruerunt, demum tyrannis, protractis extinctisque proclamarunt: Vivat libertas; ita omnia in nobis a-mori divino contraria iugulentur & emoriantur oportet, antequam in veram spiritus libertatem ab omni affectionum jugo, operante divinâ gratiâ vindicemur.*

Romanus Orator querit: *Quid est libertas? & responder: vivere ut velis.* Quod & Philosophus sentire videtur, dum eum liberum pronuntiat, qui alieno arbitrio vivere non cogitur. Et Seneca cum magnificè dixisset, neminem omne quod vult habere posse, esse ta-

men

I.
Libertas
spiritus
est abne-
gationis
effectus.

Z.
Eius vo-
tum in S.
Bernardo.

3.
Libertatis
definitio
apud pro-
phanos
auctores,
Metaph. 2.
Seneca.
Ep. 123.

men in cuiusque potestate, nolle quod non habet, & rebus oblati uti hilariter; in hoc magnam libertatis partem constitutam esse censuit. Neque ille, aut aliquis eorum, qui in Philosophiæ pronuntiationis rationem ducem sunt secuti, ad veram libertatem unquam exegere, ut malum & rationi repugnans possit eligere. Ipse Romanus Orator supra allatis jungit interrogatiunculam: *Quis igitur vult? Qui recta*, inquit, *sequitur*. Et Pythagoras ante illum pronuntiavit, neminem liberum censerit oportere, nisi illum qui sibi ipsi bene imperare noverit. Ipsa Dei libertas, summæ & perfectissimæ libertatis exemplar ab omni labe culæ contrahendæ periculo remotissima est: posse peccare defectus est, & infirmitatis argumentum, non libertatis: quod igitur animus abnegationis, mortisque spiritualis adminiculo à consuetis in malum propensionibus liberior, quod ab amore rerum fugientium remotior, quod omnium perturbationum incurfibus superior, in stadio virtutum constantius provehitur, eò feliciter libertate desideratissimâ fruitur, propiusque ad Dei beatitatem accedit. Si à S. Ambrosio requiras, quem ipse liberum esse arbitretur, respondebit tibi, eum, *qui amore non capitur, qui avaritia vinculis non detinetur, qui metu criminis non obligatur,*

4.
Quis liber
S. Ambrosij
iudicio.

Lib. de
Ioseph.

qui securus expectat presentia, quem non terrent futura. Si à S. Augustino viam ad illud tantum bonum assequendum flagites, dicit: *Quem delectat vera libertas, ab amore rerum mutabilium liber esse appetat.* Vidit hoc Crates Philosophus, qui aurum, argentum, cæteramque omnem suam suppellectilem projecit in mare, & per præconem edicijussit: *Crates Cratem libertate donavit.* Idem sensere celebres illi Philosophicæ palæstræ duces, & antesignani Zeno, Diogenes, Anacharsis, Seneca, Epictetus, qui velis, remisque ad hanc animi libertatem cursum intenderunt. & suos eade re sensus ac judicij literis ad posterum transmissere: agnoverunt omnes quod Seneca claudens Epistolam 104. magnificè pronuntiat. *Non potest gratis constare libertas: hanc si magno aestimas, omnia parvo aestimanda sunt.*

Hinc eorum vesaniam commiseratione dignissimam mecum iudicabis, qui rebus maximis abdicatis sese in alicuius cœnobij secessus conclusere, & tamen pedetentim novis vinculis, rerum minimarum illecti cupiditate, miserè se induunt, aviculas imitati, quæ levissimo filo captivæ detinentur, quod egregiè docuit Dositheum suum aliquando S. Dorotheus. Oblatum sibi elegatè cultellum ambiebat Dositheus, & illius usum à magistro suo Dorotheo postulabat.

S.
Ne à majoribus
liber te
minoribus
impedias.

Cane
larem
berat
in sper
andis

labat, prætexens quòd cum infirmorum curam gereret, hic cultellus magni sibi usui esse posset. Vidit Magister discipuli animum jam cultelli cupiditate in servitute abductū; & ad illum paterno affectu conversus: Quid hoc est, inquit, fili? vin' tu cultelli captivus esse? visne animo tuo reculam tam vilem dominari? vin' ob exigui instrumenti amorem libertatis tuæ jacturam facere? quæ verba, quam jactari possent in multos, qui Dei obsequio mancipati vilissimarum rerum affectionibus implicantur: qui tamen, ut sibi, aliisque fucum faciant, ad ex-culationum umbras, & ficus folia cum Adamo confugiunt, nunc sanitatis curam habendam, nunc majorem Dei gloriam quærendam, nunc conscientia pacandæ necessitates, nunc sanctæ amicitia vincula restauranda prætendunt, ut miseræ servituti mantellum objiciant; & reprehensionibus interioribus quibus interdum mordentur, aliquid opponant. Miseri & miserabiles, quos amoris proprii captivos esse delectat, & quominus alacriter ad virtutum culmea evadant occultis compedibus irretiri se sinunt.

6. Cane falsam libertatem in sperandis ho. apud nonnullos falsæ cujusdam

libertatis affectatio, qui dum aliorum judicia, & in rebus conscientia sententias ac placita humiliter sequi servitute esse autumant, suo ipsi ductu vivere volunt, sibi sapientes esse, & à judicio proprio tanquam ab Ariadnæ filo regi non tantum gloriosum, sed æquū esse & securum arbitrantur. Audiant hi magni illius Episcopi Francisci Sales de huiusmodi fallaci præsumptione judicium: Sūt, inquit, qui solo Dei spiritu regi volunt, & quidquid illis in mentem venit, id à Deo quasi primo fumini omnis fonte sibi infundi arbitrantur, se à Spiritu Sancto quasi infantes manu duci existimant: in quo falluntur magnopere; quis enim majoribus de celo prodigijs vocatus est, quàm S. Paulus, quem etiam Christus ut ad meliora converteret, verbis ipse suis compellavit; & tamen noluit illum de rebus agendis instruere, sed ad Ananiam pergere, eumque audire jussit: an nos majoribus à Deo gratijs donatos arbitrabimur, majoribusque luminibus præditos, quàm fuerit illigentium Apostolus, ad totum terrarum orbem illuminandum à Deo electus? hic ad hominem, à quo doceatur, à summo Magistro, mittitur, & tu te tam eximium judicas, ut Deum solum tui instructorem esse tibi persuadeas? Apage istud supercilium: humilis obedientia

minum
judicij &
consilij.

Entretien.
19.

7.
Imitare S.
Paulum
datum
Ananiam in
discipli-
nam.

Z

dientia

8.
Aliquo-
rum de-
ceptio.

dientia nobis sit pro cynosura; extra cuius ductum voragine sunt, atque præcipitia. Dicit aliquis; An non illi, quos mihi duces assignas, homines sunt? an non paribus mecum erroribus obnoxij? ut quid me ad illos amittis & relegas? vin' ut relicto fonte ad rivus divertam? an non semper paratus est Deus lumen infundere, de quo dicit Propheta: *Accedite ad eum & illuminamini est facies vestra non confundentur*? ut quid cellâ aut domo egredi, ut ab homine lumen emedicem, cum Deum semper habeam in promptu? à quo ille ipse, quem consilij causâ ad ire vis, lucem efflagitet necesse est: ut quid hinc, illinc temporis & melioris occupationis iacturam facere? non ab heri aut nudius tertius in palæstrâ virtutum decerto; quid inter naturâ & gratiæ motiones interfit, longo jam usu didici, quod alijs consilium dare in hoc, mihi ipsi occino: ut quid me vis alteri homini, ut vitem ulmo illigari? ut quid libertatem sanctam deperdere, ut quid non Deo soli adhærescere? non eadem sapientum semper de rebus iisdem sententia; ubi in diversa abeunt, quem vis me potius sequi? Tot legimus, quos Græci vocant *ἱεροδιδάκτους*, à Deo edoctos, & in rebus agendis divino lumine collustratos veræ virtutis orbitam tenuisse: non est abbreviata manus Domini, nec

eius misericordiæ consumptæ: non de nihilo rationis luce donati sumus, hac bonum à malo, & maius bonum à minori facile discernimus; orare, ægros invisere, corporis castigationes assumere, ad sacram synaxim accedere opera sunt, quorum obviam cuique bonitas ad ea frequentanda animos invitat, ut ulterioribus consilij operibus eis minimè videatur, præferim cum interior Dei instinctus, & mentis illustratio ad illa usurpanda nos impellit.

Multa certè cõgeris: sed ad ista omnia unico opus cuneo, qui omnia rescindat. *Ne sis sapiens apud te metipsū*; inquit, prima sapientia! & Apostolus Romanos minet: *Nolite esse prudentes apud vosmetipsos*: quid quod illis malū imprecatur Isaias, dū in clamat. *Va qui sapientes estis in oculis vestris, & cor à nobismetipsis prudentes*. Verè hac in parte aliquam mentis aberrationem & stultitiã agnoscit S. Bernardus, dum ait: *Qui se sibi magistrum constituit. stulto se discipulū subdit*. & audaciùs in similes invectus Deo plenus Clymacus clarè hoc effatum reliquit: *In his, qui sibi credunt, Dæmon sæpe Propheta est*.

Humilitatem, & obedientiam divinæ inspirationis notas esse, & testes irrefragabiles pronuntiat B. Franciscus de Sales. Maximam hominis felicitatem in eo sitam esse, ut alieno se regi sinat arbitrio, edixit S. Egidius; hanc viam in-

9.
Ne tibi
nimium
credas.
Prov. 3.

Cap. 11.
Cap. 5.

Grada 2.

10.
Humilitas
sectanda.

instittisse Apostolos postquam divini Spiritus donis fuerunt locupletati. S. Liduinam solitam dicere memorix prodiderunt, eum qui Spiritus sancti operationes in se desiderat, in omnibus Confessarij monitis obedientem esse oportere; cuius ductu tanquam Christi hac in parte vices gerentis, & salutis iter securè conficiet, & altissima animi pace perfruetur, quod agrè assequetur, si alio tramite ingredi voluerit.

II.
Deo gratia.

Quam hæc submissio Deo gratia acceptaque sit, evidenti argumento colligit B. Ioannes de la Croix: cum enim divina bonitas cum aliquo tanta utitur familiaritate, ut etiam cum illo amica misceat colloquia, & de rebus agendis secreta consilia communicet, vult tamen ut illa rata non habeat, neque se ad executionem accingat, donec cum homine, cuius consilijs in rebus conscientix utitur, illa contulerit, & emos velut sigillo confirmata perceperit: atque ad hoc faciendum ipse animæ illi occultam quandam propensionem injicit, ut sibi nunquam faciat satis nisi alteri omnia aperuerit, & rerum agendarum velut codicillos ab illo acceperit. Quas hac in parte pugnas, quas mentis altercationes expertus sit Dorotheus, posteritati ad exemplum, & cautelam notas esse. Cum aliquando consilij super aliqua re à

Seniore expetendi se daret occasio, tum illi submurmurabat cogitatio: Quid opus est illum ad eas, fat nosti, quid ille tibi responsurus sit, alias simili eventu hæc, & hæc tibi respondit? Ego tamen me ipsum, ait, tum increpans: Abijce hæc procul, & iudicium proprium abdica, ac prudentiæ tuæ oculum effode: quod enim hoc in negotio scire te arbitraris, à Diabolo est, non à Deo. Contigit interim aliquando, ut responsum Senis, cum eo quod antè mecum definieram, conspiraret, tum iterum cogitatio: Nunquid prævideram, & bene præsenferam quid Senex responderet, quid erat necesse & illi & tibi negotium faceffere? sed tum ego mihi; Aberras, aiebam; nam quod tibi in mentem venerat, antè Senem quàm adires, à Deo tibi suggestum non fuit, sed à Diabolo; quidquid enim à teipso promanat, hoc dæmonis instinctui tribuas oportet: Omnis enim tua cogitatio ab amore proprio, qui te excæcat, originem sumit, & ab

Luc. 11.

12.

Quorsum quæso tam seriò Christus in Evangelio nos monet, ut videamus ne lumen, quod in nobis est, tenebræ sint; hoc est, ne mens, & ratio, quæ duce gratiâ, & humilitate obedientiæque comitibus nobis pro lumine est, tenebris affectionum, velut

Sine hac etiam optima Deo displicentia

Z z ca-

Expertus
id S. Do-
rotheus.

caligine, offundatur; nisi quia inde actiones etiam tenebrosas enasci necesse est: Sacramenti Eucharistici frequentationem, misericordiae opera, bona esse & laude & approbatione digna non est, qui inficietur; si tamen haec tuo sensu obeas, si illius, cui tuae conscientiae rationes commisisti, hac in parte decretum violes, à recta virtutis orbita non parum aberras, & S. Philippi Nerij sententiã cervicofus, & superbus haberis monitus, inquit, poenitens à Confessario, ne die aliquo ad sacramentam accedat, si non audiat; pervicacia est, non devotio, quæ illum corporis Christi participatione reddit indignum.

Sed omisã hac fallaci ac superciliosã libertate, ad aliam longè sanctiorem, cuius meminit Christus in Euangelio, eius freti, fultique subsidio constanteraspiremus: *Si filius Dei, inquit, vos liberaverit, verè liberi eritis*: quia in filiorum adoptionis libertatem admissi, à servitute peccati, & perturbationum, quas secum trahit Adami inobedientia, tranquille respirabitis: abrumpite tantùm vincula, quibus amor proprius mentes vestras tenet implexas: non sentit avis filium, quò ligatur, nisi dum advolandum enititur; plerumque ad instar Samsonis funibus irretiti securè somnum capimus, & locum damus hostibus extremam

nobis moliendi perniciem, à quibus circumventi, & oculis orbamur, & miserimam cogimur servare servitatem.

Longè nobiliora nobis Christianae libertatis suggerit exempla Oriens in SS. Basilio, & Chryostomo, & Occidens in SS. Ambrosio, & Hilario, quos supra omnes mortalium minacissimos affultus, & quidquid sub Deo formidini esse potest, animi excelsitas, & magnitudo extulit, ut vitã ipsam tam facile ponerent, quàm vestes, quando dormitũ concedunt.

Arianus Praeses, Modestis nomine, Basilium adortus, è tribunali minaciter fremens, illum compellat: Quid? potestatem hanc meam non pertimescis? cur verò pertimescam, inquit Basilius, quid fiet? quid patiar? Quid patieris? intulit ille, unum è tam multis, quæ meæ sunt potestatis. Quenam hæc? ait Basilius, facite ut ea cognoscamus. Bonorum, inquit ille, proscriptionem, exilium, cruciatus, mortem. Tum Basilius: Si quid aliud habes, id nobis minitare; horum enim, quæ modò commemorasti, nihil nos attingit: primò bonorum proscriptioni obnoxius non sum; quippe qui nihil habeam, nisi fortè laceris, ac detritis huiusce pannis indiges, ac paucis libellis, in quibus omnes vitæ meæ rationes sunt sitæ: Nec verò exilium ullum agnosco, qui

13.
Verè
bertatus
exempl.

In Basilio
singulari.

Et C
folio

nullo loco circumscriptus sum, neque terram hanc, quam incolo, meam duco, & eam omnem, in quam projectus fuero, pro meâ habebō: imò, ut rectius loquar, universam terram Dei esse scio, cuius advena ego sum, & peregrinus. Jam verò quid efficere possint in corpore meo tormenta, nō video, cū corpore caream; nisi fortè primam plagam dixeris: huius enim solius inferendæ potestatem habes, mors porrò beneficij mihi loco erit; citius enim ad Deum me transmittet, cui vivo, & cuius gratiâ munere meo fungor, maximaque ex parte jam obij, & ad quem jam propero. Fregit hæc Basilij responsio plena libertatis Præfectum; ac deinde ad Imperatorem relata, ab illo reverentiam, & admirationem extorsit, ut nihil deinceps contra ipsum auderent.

14.
Ex Chry-
sostomo.

Jam verò audiamus Chryso-
stomum in Epistolâ ad Cyriacum ge-
nerosè pro animi libertate decla-
mantem: Cū urbem inquit Con-
stantinopolitanâ eijcere, nihil ho-
rum mihi curæ fuit; sed ita me-
cum ipse locutus sum: Si Impera-
trix velit me proscribere, proscri-
bat: *Domini est terra, & plenitudo
eius*; si serrâ discindere, discindat;
Isaiam habeo in exemplum: si in
mare præcipitem me dare volue-
rit, faciat; Jonæ recordabor: si in
caminum ardentem projicere,

projiciat; tres illos juvenes ha-
beo, qui id pertulerunt; si bestiis
vult obijcere, Danielis meminero
in lacum leonum coniecti: si lapi-
datione conterere, Stephanum
protomartyrem; si capite minue-
re, Joannem Bapt. imitabor: si
substantiam, fortunæque bona
eripere; eripiat sanè; nudus e-
gressus sum ex utero, nudus rever-
tar illuc: Apostolum me exhor-
tantem audio: *Personam hominis
Deus non accipit: & si hominibus pla-
cerem, Christi servus non essem*: armat
me, animatque; Propheta Regius: *Lo-
quebar, inquit, in conspectu Regum, &
non confundebam*. Et ne altioris ani-
mi in suis epistolis eum esse, quam
in suggestu arbitreris; audi illum
è pulpito, antequam iret in exiliū,
populum suum alloquentem: licet
adversum me fluctus inundent, li-
cet maria concitentur, & princi-
pum confurgat indignatio, omnia
illa mihi telis araneorum viliora
sunt; & nisi vester in me amor ob-
stitisset, ne hodie quidem hinc
emigrare renuissem: hoc mihi sem-
per in ore est: Domine fiat vo-
luntas tua: non quod talis, aut talis
habet in votis, sed sicut vis Do-
mine: hæc mihi turris, hæc petra
firma, & immobilis: hæc baculus,
qui inflecti non potest: si Deus
hoc fieri voluerit, fiat: si me vo-
luerit hic esse gratias ago, si alibi,
itidem gratias ago: quod illi ita
solemne fuit, ut Olympiadi scri-
bens

bens dicat: *In omnibus hoc verbum velut epilogum, & clausuram usurpare non desinam. Gloria in omnibus, & propter omnia Deo sit.*

15.
Et Ambrosio.

Jam ad Occidentem migremus, & parisi libertatis in Dei causa spiritus in SS. Ambrosio, Hilarioque videamus. Volebat Imperator Arianus templum sibi suisque concedi; conveniunt Ambrosium super hoc Comites & Tribuni: respondet ille, si à se peterent fundum suum aut argentum, non refragaturum: verum ea quæ divina sunt, Imperatoris potestati non esse subiecta: Si patrimonium petitur, inquit, invadite, si corpus, occurram: vultis in vincula rapere? vultis in mortem? voluptas est mihi; non ego me vallabo circumfusione populorum nec altaria tenebo, vitam obsecrans, sed pro altaribus gratius immolabor. Cumque Præfectus cubiculi Imperatoris Calligonus spado minaciter diceret: Me vivo contemnis Valentinianum? caput tibi tollam. Respondit: Deus permittat tibi, ut facias, quod minaris: ego enim patiar quod Episcopi; tu facies, quod spadonis: minas tuas non timeo, carnem enim occidere potes, animam non potes: vitam istam corporis potes eripere, meritum non potes extinguere; anima quippe quæ Deo subdita est, humanæ potestati non est subiecta. An nocere te putas? imò magnum

mihî commodum præstas; vitam adimis temporalem ut succedat perpetua. Hæc totidem verbis narrat ipse S. Ambrosius in Epistola ad Marcellam sororem.]

Jam S. Hilarium fidei in Christo libertate, ut ait, non perturbationis vitio incitatum hæc inter cætera contra Constantium declamantem audiamus. Utinam omnipotens Deus ætati meæ, & tempori præstitisses, ut hoc confessionis meæ in te, atque in Unigenitum tuum ministerium Neronianis, Decianisne temporibus explesem! Non ego per misericordiam Domini, & Dei filij tui Jesu Christi calens eculeum metuisssem, qui defectum Isaiam scissem; nec ignes metuisssem, inter quos Hebræos pueros cantasse meminisssem; nec crucem, & fragmenta crurum meorum virassem, postquam translatum in Paradisum Latronem recordarer, &c. Nunc pugnamus contra persecutorem fallentem, contra hostem blandientem, contra Constantium Antichristum, qui non dorsa cædit, sed ventrem palpat; non proscribit ad vitam, sed dicit ad mortem; non caput gladio desecat, sed animam auro occidit; non ignes publicè minatur, sed gehennam privatim accendit. Proclamo tibi, Constanti, quod Neroni locuturus fuisssem quod ex me

16.
Et Hilario.

17.
Et Præ-
co Sa

me Decius & Maximianus audirent: contra Deum pugnas, contra Ecclesiam sævis, sanctos persequeris, prædicatores Christi odis, religionem tollis, tyrannus non jam humanorum; sed divinorum. Hæc & plura Apostolicâ, ut ipse ait, libertate, gravis ille, & imperterritus divinitatis Christi defensor, qui altè illud imbiberat. *Quis me separabit à Charitate Christi?*

O magnos Pontifices, & in Christianâ libertatis palæstra verè palmares: quorum albo libenter inscribo, etsi minoris subsellij juvenem, Joannem Calybitam, qui à latronibus verberibus exceptus vestibulæque spoliatus, parvâ etiam casulâ igne consumptâ, suavissimè Deo laudes accinebat, ad instar aviculæ, quæ ab aucupe libertate donata, eum pro gratiarum actione suavi modulamine circumvolitando demulcet.

17. *Ep. Franciscus Salcz.*
Non immeritò etiam illis adjungo B. Franciscum de Salez; illum liberrimi spiritus, & spoliatissimæ mentis ab omni affectio-num genere Episcopum, qui redituum Episcopatum curâ alteri commissâ, nunquam accepti expensique rationes audire voluit; nunquam ira, vel metu tangi visus est: qui calumnijs apud Regem & in maxima totius Curie, & Parisiorum luce oneratus, non magis

sensit, quàm si barbæ pili detonsi leviter fuissent, brevi, ut aiebat, renascituri: non mortem pluris, quàm levem soporem æstimabat; nullum aliud sepulcrum, quàm propriæ voluntatis, nullam Parasum, quàm divini beneplaciti in pretio habebat; in terrâ profusus homo cælestis, & ipsa Sanctoatum Innocentium die, dum in Litanijs diceretur, *Omnes sancti innocentes, cælestium felicitatem innocens ipse cum omnium adstantium admiratione suaviter assecutus.*

Antequam caput hoc claudam, velim id altè omnium cordibus imprimi, compendiosam ad hanc libertatem viam in ipsa servitute consistere, quâ nempe velut mancipia à Dei nutu pendemus, ut proinde egregiè simul in hoc negotio concurrant S. Ambrosio iudice, *pretiosa servitus, & gloriosa libertas; quin juxta Paulinum ipsum servire Deo libertas est, quia, ut idem subjungit, nemini subjectus est, qui se soli Deo subjecit.*

Atque hac ego de causa jugum suum suave, & onus suum leve Christum appellasse existimo, quia non onerat, sed liberat; atque, ut idem Paulinus ait, *à terrenis nos, & inferri levat, & in excelsa regni cælestis attollit: levitas enim omnis altipeta est, & sursum versus vigore, subtilitate attollitur.*

Felix ergo qui potest dicere: O Domine, ego servus tuus sum, dirupisti

18. *In quo consistat constantia.*

Lib. 2. de Jacob.

Epist. ad Amand.

19. *Quis de illa possit gloriari.*

rupisti vincula mea. *Vox facilis, & communis videtur, inquit Ambrosius, sed paucorum est, satis enim rarus, qui potest Deo dicere: Tuus sum: ille enim dicit, qui adhæret Deo totis sensibus, qui aliud cogitare non novit: qui potest dicere Domino: Ostende nobis Patrem, & sufficit nobis, qui potest dicere: Ecce nos reliquimus omnia, & secuti sumus te.* Nam si quis mutabilis est, ut ego, qui aut mœrore mutor, aut indignatione, non est Christi: venit ira, & dicit: Meus est: venit tristitia, & dicit: Meus est: ego nunc Dei mei sum, nunc tristitiæ, nunc iracundiæ, nunc verbi ociofi; & idèd qui plures Dominos habet, non potest uni dicere: Domine Jesu tuus sum: illius totus erat Apostolus Paulus, idèd dicebat: *An experimentum queritis eius, qui in me loquitur, Christus? ille ergo dicebat: Christi sum, & respondebat ei Dominus: Meus es: qui verè dicit: Tuus sum, audit à Domino: Meus es.* Hactenus S. Ambrosius; cui concinit S. Augustinus, dum Christum solum posse à perfecta libertate laudari asserit, ac de illo dici, *Solus in mortuis liber: in mortuis, inquam, peccato originali, & corruptionis ab illa manantis labe infectis, solum Christum verè liberum esse, & qui dicere possit: Venit princeps huius mundi, & in me non habet quidquam.* Quemliba valdè iustum dif-

cutias in hac vita, quamvis jam sit dignus iusti vocabulo, non est tamen sine peccato: prima libertas est carere criminibus, cum illis homo carere cœperit, incipit caput erigere ad libertatem, sed ista inchoata est, non perfecta libertas: quare: quia video aliam legem in membris meis repugnantem legi mentis meæ: ex parte libertas, ex parte servitus; nondum plena libertas, quia nondum æternitas: ipse Job voce Dei approbatus, ut iustus huic veritati calculum apposuit. Nec mirū; quia militia est vita hominis super terram, & quamdiu passionibus, & animi perturbationibus urgemur, servituti obnoxij sumus: (*Servilis est enim omnis passio, ait Ambrosius*) in perfectam demum libertatem asserendi, cum inter cæli municipes beatà æternitate perficiemur.

Cum olim rogarentur Christiani servine, an liberi conditione essent, hoc unum respondebant: Christiani sumus, & servi Jesu Christi; veram libertatem in hoc consistere arbitrari, si à peccatis immunes, etiam malorum affectionum vincula, & captivitatem effugissent: Generosi ille animi Martyr Thyrsus Hispanus, (unde Teresæ nomen derivatum sunt qui putant) cum se Christianum, & Jesu Christi servum professus esset, inde intulit, se in libertatem quasi manu missum, nihil metuentem,

In Psal.
118. ser. 12.

Tract. 41.
in Evang.
Ioan.

Lib. 2. de
Iacob.

20.
Exemplo
servorum
Christianorum.

tem, & omnibus inferiorum ter-
riculamentis superiorem: *Quia*,
inquit, *qui Deo servit, nihil præ-*
ter Deum timet. Longè etiam
supra alios magnificentius de
hac servitate locuti videntur S.
Constantius Episcopus & Mar-
tyr, & S. Agatha, cum il-
lam Regum opibus, & potentia
prætulere; cum in illa tot mortali-
um votis expetitam libertatem
positam esse censuere. *Summa li-*
bertas, ajebat Constantius, est Chri-
sti servitium, quam veritatem san-
guine deinde suo signatam, &
posteris commendatam esse vo-
luit.

CAPUT VI.

De Unitate spirituali.

Multiplicem hominem hic
dicimus, qui cogitationes
suas, amoremque in plura parti-
tur; unum verò, qui simul omnes
animi vires in unum colligit, in
unum scopum collineat, & uni
Bono, quod summum est inter
omnia, quantum coniti potest,
omnibus animæ viribus adhæref-
cit. Cum jam sancta libertas ho-
minem vinculis miseræ captivita-
tis absoluit, novis illum amoris
compedibus, sanctoribusque
constringit, & ne per multa vage-
tur, Divini amoris captivum Deo

fistit, atque ut omnibus animi fa-
cultatibus in unum idemque cum
illo conspiraret, efficit.

Res, quæ in mundo primariæ
sunt dignitatis, unæ sunt: Unus
Deus, Unus Sol, unum Cælum
Empyreum, & stellatum unicum;
quæ in gemmis præstantiores, ra-
ræ sunt. Oratorem perfectum vix
unum unius sæculi longitudo par-
turiet, si Tullio assentimur: in
ordine Gratiæ Redemptor unus,
& Redemptoris mater unica; in
statu gloriæ Rex unicus, & una
Imperatrix Maria. Quò longius ab
unitate, eò etiam à perfectione
præstantiâque res abire videntur.
Hinc est quod Sanctus amor mul-
tiplicitatem fugit, unitatem amat.
Interrogatus B. Ægidius S. Fran-
cisci sectator, quæ compendiosior
esset ad perfectionem via: Si una
ad unum, ajebat. Hoc est, si una
anima ad unum Deum collectis
in unum animæ viribus indefin-
ter conitatur.

Inspice mecum magna illa amoris
sancti lumina, atque miracula, ac
in primis Magdalenam, unum
habet in corde IESUM, unum in
ore, unum in oculis, hunc solum
respirat, hunc ambit, hunc per
Pharisæi contumelias, per queri-
monias sororis, per Apostolorum
cavillationes, per militum minas at-
que discrimina, perque ipsas mortis
fauces investigat, uni Iesu qua-
rendo amplexandoque aures, ocu-

A a li,

2.
Unitas est
via ad per-
fectio-
nem.